

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové a soudců Filipa Dienstbiera a Štěpána Výborného v právní věci žalobkyně: **I. N.**, zastoupená Mgr. Petrem Miketou, advokátem, sídlem Jaklovecká 1249/18, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 1. 2025, č. j. MPSV-2025/20866-923, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 12. 2025, č. j. 19 Ad 4/2025-51,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalovaného **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalobkyni **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobkyně Mgr. Petru Miketovi, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 12 269 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Úřad práce České republiky – Krajská pobočka v Ostravě zamítl žádost žalobkyně o přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením. Dospěl k závěru, že žalobkyně není osobou se zdravotním postižením, jež podstatně omezuje její schopnost pohyblivosti nebo orientace ve smyslu § 34 odst. 1 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů (dále jen „zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením“).

[2] Žalobkyně se proti tomuto rozhodnutí bránila odvoláním. Žalovaný rozhodoval ve věci několikrát po opakovaném zrušení jím vydaných rozhodnutí soudem. S ohledem

na přetrvávající pochybnosti o správnosti zjištění skutkového stavu stran zdravotního postižení Krajský soud v Ostravě sám doplnil dokazování znaleckým posudkem znalce z oboru posudkového lékařství a rozsudkem ze dne 31. 8. 2023, č. j. 19 Ad 20/2022-107, opětovně rozhodnutí žalovaného zrušil, věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení a zavázal žalovaného právním názorem, že žalobkyně byla v posuzovaném období od 1. 4. 2015, a to i k datu vydání napadeného rozhodnutí 11. 5. 2022, osobou s těžkým funkčním postižením orientace s nárokem na průkaz osoby se zdravotním postižením označený symbolem „ZTP“ dle § 34 odst. 3 zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením.

[3] Žalovaný v dalším řízení rozhodnutím označeným v záhlaví tohoto usnesení změnil prvostupňové rozhodnutí úřadu práce tak, že přiznal žalobkyni průkaz osoby se zdravotním postižením označený symbolem „TP“ ode dne 1. 4. 2015 trvale. Žalovaný požádal posudkovou komisi Ministerstva práce a sociálních věcí o doplnění posouzení schopnosti pohyblivosti a orientace žalobkyně. Posudková komise se neztotožnila se závěrem plynoucím ze znaleckého posudku znalce, který považovala za nadhodnocený. Podle posudkové komise je žalobkyně osobou toliko se středně těžkým funkčním postižením pohyblivosti a orientace ve smyslu § 34 odst. 2 zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením. V návaznosti na uvedené žalovaný v odůvodnění rozhodnutí konstatoval, že nemůže odborné posouzení nahradit vlastní úvahou a ze zákona je povinen vycházet pouze z posudku posudkové komise. Doplnil, že soud nemůže správnímu orgánu nařizovat, z jakých důkazů má při svém rozhodování vycházet. Ve světle uvedeného je proto třeba znalecký posudek znalce považovat pouze jako podklad pro vypracování posudku posudkovou komisí, který žalovaný považuje za úplný, jednoznačný a přesvědčivý. Proto se jím také v rozhodovací činnosti řídil.

[4] Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného žalobou, jíž krajský soud vyhověl, rozhodnutí žalovaného rozsudkem označeným v záhlaví zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný nerespektoval závazný právní názor vyslovený v předchozím zrušujícím rozsudku č. j. 19 Ad 20/2022-107. Takový postup žalovaného krajský soud hodnotil jako nepřipustný a označil jej za libovůli. Uzavřel, že nerespektování závazného právního názoru má bez dalšího za následek zrušení žalovaným vydaného rozhodnutí pro nezákonnost.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalobkyně

[5] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku kasační stížnost. Nesouhlasí s právním názorem krajského soudu a domnívá se, že krajský soud věc nesprávně posoudil. Stěžovatel uvedl, že si je vědom vázanosti právním názorem vysloveným v předchozím zrušujícím rozsudku krajského soudu č. j. 19 Ad 20/2022-107, nicméně znalecký posudek chápe pouze jako podklad pro vypracování srovnávacího posudku posudkovou komisí. Znalecký posudek se navíc omezuje na období od 1. 4. 2015 do 11. 5. 2022, další období nepokrývá. Stěžovatel proto byl povinen požádat posouzení zdravotního postižení žalobkyně. Krajský soud však tuto skutečnost v napadeném rozsudku vůbec nezohlednil. Dále stěžovatel namítá, že je možné ve výjimečných případech akceptovat odchýlení se od právního názoru soudu, pokud dojde k podstatné změně okolností a správní orgán tuto změnu v rozhodnutí přesvědčivě odůvodní. Může totiž nastat situace, že posudková komise zjistí nové skutečnosti, které budou mít na posouzení postižení zásadní vliv.

pokračování

[6] Žalobkyně se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnila se závěry napadeného rozsudku krajského soudu. Žalovaný dle jejího názoru neuvádí žádné nové skutečnosti, které by měly změnit pohled na posuzování jejího postižení, které je dle posudkových závěrů soudního znalce setrvalé již od roku 2015. Posudková hodnocení posudkové komise jsou podle ní jen další nepřipustnou polemikou se závěry krajského soudu.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[7] Podle § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), Nejvyšší správní soud odmítne pro nepřijatelnost kasační stížnost ve věci, v níž před krajským soudem rozhoduje specializovaný samosoudce, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[8] Kritéria přijatelnosti kasační stížnosti podávané žalovaným správním orgánem Nejvyšší správní soud vymezil již v rozsudku ze dne 30. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006-59, č. 1143/2007 Sb. NSS, ze kterého vyplývá, že kasační stížnost lze považovat za přijatelnou, *„pokud by bylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu při výkladu hmotného nebo procesního práva, případně pokud by krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu“*. Tato kritéria se uplatní též na všechny věci, ve kterých před krajským soudem rozhoduje specializovaný samosoudce (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS).

[9] Vázanost soudem vysloveným právním názorem je odrazem samotného kasačního principu, který ovládá řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu a následně i řízení o kasační stížnosti (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2016, č. j. 9 As 201/2015-34, bod 21, nebo ze dne 30. 9. 2024, č. j. 4 Ads 202/2023-59, bod 40). Nutnost respektovat závazný právní názor vyslovený správním soudem ve zrušujícím rozsudku plyne z ústavních zásad, výslovné a jednoznačné dikce zákona (§ 78 odst. 5 s. ř. s.), jakož i z konstantní judikatury správních soudů. Nejvyšší správní soud ve své judikatuře opakovaně zdůraznil, že vázanost brání správnímu orgánu změnit posouzení určité otázky, k níž krajský soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku právní názor (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2004, č. j. 2 Ads 16/2003-56, č. 352/2004 Sb. NSS, ze dne 23. 9. 2004, č. j. 5 A 110/2002-25, č. 442/2005 Sb. NSS, ze dne 30. 3. 2026, č. j. 7 Afs 150/2025-25, bod 41, nebo usnesení rozšířeného senátu ze dne 1. 7. 2015, č. j. 5 Afs 91/2012-41, č. 3321/2016 Sb. NSS, bod 47).

[10] Prolomení vázanosti správního orgánu právním názorem soudu je možné pouze výjimečně, a to pouze tehdy, pokud v průběhu správního řízení po zrušení rozhodnutí správního orgánu vyvstala nová skutková zjištění nebo došlo ke změně právní úpravy, podle níž má být věc posuzována (viz již odkazovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 Ads 16/2003-56). Další výjimka je dána tehdy, pokud byl vyslovený právní názor v mezidobí (ke dni nového rozhodnutí žalovaného správního orgánu) překonán judikaturou, a to *„na úrovni, kterou by byl krajský soud i každý senát Nejvyššího správního soudu povinen respektovat v novém rozhodnutí. Takový případ nastane např. tehdy, uváží-li v mezidobí mezi prvním zrušujícím rozsudkem Nejvyššího správního soudu a jeho rozhodováním v téže věci o opětovné kasační stížnosti o rozhodné právní otázce jinak Ústavní soud, Evropský soud pro lidská práva, Evropský soudní dvůr, ale i rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v řízení podle § 17 s. ř. s. nebo plénium či kolegium ve stanovisku přijatém podle § 19 s. ř. s.“*

(usnesení rozšířeného senátu ze dne 8. 7. 2008, č. j. 9 Afs 59/2007-56, č. 1723/2008 Sb. NSS, nebo např. rozsudek ze dne 25. 5. 2016, č. j. 1 Azs 31/2016-36, bod 16).

[11] Krajský soud v napadeném rozsudku správně dovodil, že se v daném případě o žádnou z uvedených výjimek nejednalo. Stěžovatel v kasační stížnosti poukazuje na hypotetickou situaci, v níž by posudková komise mohla zjistit nové skutečnosti, které budou mít zásadní vliv na posouzení postižení žalobkyně. Z ničeho však neplyne, že by se zdravotní postižení žalobkyně v mezidobí změnilo, a tedy že by nastaly ony stěžovatelem tvrzené nové skutečnosti, které by měly vliv na posouzení jejího postižení. Z odůvodnění rozhodnutí stěžovatele naopak bez pochybností vyplývá, že změnu představuje pouze odlišné hodnocení postižení žalobkyně stěžovatelem, který odmítl respektovat hodnocení skutkového stavu zjištěného krajským soudem po provedeném dokazování. Stěžovatel věc v rozporu se závazným právním názorem soudu přehodnotil tak, že znalec zdravotní postižení žalobkyně nadhodnotil a že je nutno vycházet z nově opatřených posudkových závěrů posudkové komise. Přesvědčivé odůvodnění toho, že nastala některá z výše jmenovaných výjimek, však rozhodnutí stěžovatele zcela zjevně postrádá.

[12] Krajský soud dále zcela správně zdůraznil, že nerespektování závazného právního názoru představuje nepřipustnou libovůli stěžovatele a má bez dalšího za následek zrušení nového rozhodnutí pro nezákonnost (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2003, č. j. 1 A 629/2002-25, č. 73/2004 Sb. NSS, nebo ze dne 8. 3. 2018, č. j. 10 As 305/2017-57, bod 12). Je vyloučeno, aby stěžovatel vydané rozhodnutí až nyní založil na polemice se závaznými závěry krajského soudu. Takovou polemiku stěžovatel mohl a měl vést v kasační stížnosti směřující proti zrušujícímu rozsudku krajského soudu č. j. 19 Ad 20/2022-107. To však neučinil. Nevyužil-li stěžovatel možnosti brojit kasační stížností proti závaznému právnímu názoru obsaženému v předchozím zrušujícím rozsudku krajského soudu č. j. 19 Ad 20/2022-107, nemůže tak činit až nyní (např. již citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 201/2015-34, bod 28). To se týká rovněž toho, že stěžovatel v kasační stížnosti upozorňuje, že se znalecký posudek omezil na období od 1. 4. 2015 do 11. 5. 2022 a že další období nepokrývá. Stěžovatelem provedená změna prvostupňového správního rozhodnutí úřadu práce přesto spočívala v tom, že průkaz osoby se zdravotním postižením označený symbolem „TP“ se žalobkyni přiznává již od 1. 4. 2015, tedy od okamžiku a pro období, které nepochybně bylo závazným právním názorem soudu „pokryto“. Nejvyšší správní soud znovu opakuje, že měl-li stěžovatel za to, že znalecký posudek znalce z oboru posudkového lékařství nadhodnotil zdravotní postižení žalobkyně, a nesouhlasil-li stěžovatel z jakéhokoli důvodu s právními závěry krajského soudu, měl se proti nim bránit již v kasační stížnosti proti předchozímu zrušujícímu rozsudku krajského soudu č. j. 19 Ad 20/2022-107. V tomto řízení již závěry vyslovené v předchozím rozsudku krajského soudu věcně zpochybnit nemůže.

IV. Závěr a náklady řízení

[13] Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost podle § 104a s. ř. s.

[14] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. K odmítnutí pro nepřijatelnost dochází na základě zjednodušeného věcného posouzení případu (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího

pokračování

správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS), a proto je namíste rozhodnout o náhradě nákladů řízení podle úspěchu ve věci (viz již odkazované usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 83/2021-28).

[15] Žalovaný (stěžovatel) neměl ve věci samé úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení (podle § 60 odst. 2 s. ř. s. by však žalovaný neměl právo na náhradu nákladů řízení ani v případě úspěchu ve věci). Úspěšné žalobkyni v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly, náhrada nákladů řízení se jí proto nepřiznává.

[16] Žalobkyni byl usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 3. 2025, č. j. 19 Ad 4/2025-21, ustanoven k ochraně jejích práv zástupce Mgr. Petr Miketa, advokát. V souladu s § 35 odst. 10 s. ř. s. zastupuje advokát ustanovený krajským soudem navrhovatele také v řízení o kasační stížnosti. Podle § 35 odst. 10 části věty první za středníkem s. ř. s. platí v takovém případě hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanoveného zástupce stát. Podle § 7 bodu 5 a § 9 odst. 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), náleží ustanovenému zástupci odměna za dva úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. c) a d) advokátního tarifu (porada s žalobkyní v sídle advokátní kanceláře dne 4. 3. 2026 v čase od 14.00 hod. do 16.30 hod., kterou zástupce doložil záznamem z jednání; písemné podání ve věci samé: vyjádření ke kasační stížnosti žalovaného), a sice ve výši 4 620 Kč za jeden úkon právní služby. Podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu je třeba připočítat náhradu hotových výdajů v paušální částce 450 Kč za jeden úkon právní služby. Celkem tedy odměna ustanoveného zástupce a náhrada hotových výdajů činí částku 10 140 Kč. Vzhledem k tomu, že ustanovený zástupce je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů o částku odpovídající výši této daně. Nejvyšší správní soud proto přiznal ustanovenému zástupci odměnu a náhradu hotových výdajů v celkové výši 12 269 Kč (po zaokrouhlení). K vyplacení této částky byla stanovena přiměřená lhůta jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. června 2026

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu